

-D/7/02.05.01.00/2026

Kunnanhallitus 19.1.2026 § 15

Valtiovarainministeriön päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta jakotakuntakorvauksen perusosasta vuodelle 2026

1. Valtiovarainministeriö on 8.1.2026 ilmoittanut kunnille peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2026.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 5 §:n mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuus koostuu seuraavista valtionosuusperusteista:

- 1) valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista;
- 2) 13–17 §:ssä tarkoitettujen syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteista.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettujen valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin euromäärä, joka saadaan, kun 6–12 §:n mukaisesti määräytyvät laskennalliset kustannukset lasketaan yhteen ja saadusta summasta vähennetään 21 §:ssä tarkoitettu kunnan omarahoitusosuus. Vuonna 2026 kunnan omarahoitusosuus on 1548,79 euroa asukasta kohden. Näin saatuun euromäärään lisätään 13–17 §:ssä tarkoitettujen syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat.

2. Lisäksi Valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen kuntien kotikuntakorvauksen perusosasta vuodelle 2026.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 35 §:n mukaan kotikuntakorvaus määräytyy kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden kustannusten perusteella erikseen 6-, 7–12 ja 13–15-vuotiaille.

Kotikuntakorvauksen perusosa lasketaan jakamalla kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien yhteenlasketut esi- ja perusopetuksen toteutuneet kustannukset kuntien painotetulla 6–15-vuotiaiden määrällä. Kuntien painotettu 6–15-vuotiaiden määrä saadaan kertomalla kuntien 6-vuotiaiden määrä luvulla 0,61, 7–12-vuotiaiden määrä luvulla 1 ja 13–15-vuotiaiden määrä luvulla 1,60 ja laskemalla näin saadut tulot yhteen. Oppilaan iän mukaan määräytyvä kotikuntakorvaus saadaan kertomalla kotikuntakorvauksen perusosa seuraavasti:

Ikä:	Kerroin:
6-vuotias	0,61
7–12-vuotias	1,00
13–15-vuotias	1,60

Kotikuntakorvaus määrittyy 16-vuotiaalle perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua perusopetusta suorittavalle oppivelvolliselle 13–15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteen perusteella.

Tarkemmat perusteet kaikkien korvausten määräytymisestä on kirjattu liitteenä oleviin Valtiovarainministeriön Kunta- ja alueosaston kunnanhallituksille sekä esi- ja perusopetuksen järjestäjille osoittamiin päätöksiin.

Valmistelija/lisätietoja: Elinkeinoneuvoja Ari Pekka Pasanen, puh. 050 440 4420

Kunnanjohtajan ehdotus: Merkitään korvausten määräytymisen perusteet tiedoksi.

Kunnanjohtajan muutettu ehdotus: Otetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin muutettu ehdotus yksimielisesti.

Toimenpiteet:

Kunnanhallitus 16.2.2026 § 44

Valtiovarainministeriön päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta poikkeaa kunnanvaltuuston talousarvioon hyväksytystä valtionosuudesta -273.479 euroa. Päätöksessä valtionosuus on 6.921.466 euroa poislukien käyttötalouteen kirjattavat kotikuntakorvaustulot ja -menot. Talousarviossa valtionosuudeksi on arvioitu 7 194 945 euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen (OKM) rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus on päätöksessä -761.832 euroa. Talousarviossa sen oli arvioitu olevan -511.588 euroa, mikä perustui Kuntaliiton ennakkollisen vos-laskelmasivuun. OKM on tehnyt 30.12.2025 virallisen päätöksen opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksesta vuodelle 2026.

Keskeinen selittävä tekijä on ovat valmistavan opetuksen muutos vuoden 2025 päätöksestä vuoden 2026 päätökseen, mikä on -181.931 euroa. Muutokset muihin laskennallisiin perusteisiin ovat -68.313 euroa.

Lisäksi muita poikkeamia talousarvioon on -23.235 euroa.

Valmistelija/lisätietoja: kunnanjohtaja Juha Valkama, puh. 040 552 5703

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus merkitsee korvausten määräytymisen perusteet tiedoksi.

Kunnanhallitus antaa johtoryhmälle toimeksiannon valmistella talousarvion muutosta edellä kuvatusta valtionosuuspäätöksestä aiheutuvan poikkeaman johdosta.

Päätös: Merkittiin korvausten määräytymisen perusteet tiedoksi. Toimeksianto johtoryhmälle talousarvion muuttamisesta valtionosuuspäätöksestä aiheutuvan poikkeaman johdosta hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: Toimeksi johtoryhmä

Kunnanhallitus 30.3.2026 § 67

Valtionosuuspäätöksestä aiheutuvia poikkeamat talousarvioon:

Kotikuntakorvaukset € (käyttötalous)

TULOT	Talousarvio 2026	Vos-päätös 2026	poikkeama	
esiopetus	0	5 388	5 388	
perusopetus	85 000	40 636	-44 364	
MENOT				
esiopetus	0	-5 388	-5 388	
perusopetus	-10 000	-13 264	-3 284	
kunnat	-80 000	-91 874	-11 874	
	-5000	- 64522	-59 522	

Valtionosuus € (rahoitus)

	TA 2026	TA- muutos 2026	TA+ muutos 2026
5751 Kunnan peruspalv.valt.os(ilma)	5 171 149	-9 966	5 161 183
5752 Verotuloihin perustuva v.os.t	2 218 987	-9 063	2 209 924
5754 Opetus- ja kultt-toimen muut v	-511 588	-250 244	-761 832
5890 Veromenetysten korvaus	316 397	-4 206	312 191
Valtionosuudet	7 194 945	-273 479	6 921 466

Vahvistettu poikkeama on yhteensä $-59\,522 + -273\,479 = -333\,001$ euroa.

Vahvistamaton poikkeama on joulukuun 2025 Työttömyysturvakuennuste vuodelle 2026 (entinen työmarkkinatuen kuntaosuus), jonka mukaan Uuraisten kunnan kustannukset kasvaisivat n. 15 %:a arvioidusta. Talousarvioon on varattu määrärahaa ko. velvoitteeseen -390 000 euroa. Lisämäärärahapainetta on kaikissa Pohjoisen K-S työllisyysalueen kunnissa. Kuluvan vuoden aikana ennustetta ehkäisi työllisyyden paraneminen, mikä ei valitettavasti ole todennäköistä lyhyellä aikajänteellä.

Toimeksiannon perusteella johtoryhmä on valmistellut talousarvioon tehtävää muutosta, jotta talous saadaan kuntalain edellyttämään asianmukaiseen tasapainoon.

Toimeksiannon perusteella johtoryhmä on valmistellut talousarvioon tehtävää muutosta, jotta talousarvio saataisiin kohti tasapainoa, mikä tarkoittaa sitä, että kuluvan tilikauden 2026 tuloksen olisi oltava vähintään ± 0 , mielellään ylijäämäinen.

Hyväksytty talousarvio laadittiin niukasti ylijäämäiseksi 727 euroa. Jos tarkastellaan talousarvion toteumaa alkuvuodesta 1.1.-28.2.2026, voidaan todeta sen toteutuneen niin kulujen kuin tulojen osalta arvioidusti.

Valtionosuuspäätöksen johdosta on talousarvion ennakoitu tulos miinuksella -332 274 euroa ja alijäämäinen.

Tilikauden 1.1. – 31.12.2025 tulos ennen poistoeron (14 967,06 euroa) ja rahastojen vähennystä (0,00) on 9 255,84 €. Tilikauden ylijäämäksi muodostuu 24 222,90 euroa, mikä kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä. Vuoden 2025 ylijäämän kirjaamisen jälkeen taseessa on ylijäämää 679 436,42 euroa.

Positiiviseen tulokseen ja sitä kautta ylijäämäiseen tilinpäätökseen pääseminen edellyttää siis 317 313 euron (arvioitu tulos -332 274 huomioiden poistoserä +14 967€) tasapainottamistoimenpiteitä.

Toimialoittain jaettuna se tarkoittaisi

Sivistystoimi -212 600 euroa (67 %)
Tekninen toimi -63 500 euroa (20 %)
Konsernipalvelut -41 250 euroa (13 %)

Johtoryhmän päätösesitys on, että hallinnonalat selvittävät mahdollisuudet säästöihin omissa toiminnassa.

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–29 laadinta ei ole vielä alkanut, se ja edellyttää riittävää valmistelua. Kuitenkin perusopetuksen strategiatyöryhmän tulosten tavoiteaikataulu on elokuulle, jolloin talousarvion laadintaan ja samalla talouden tasapainottamishjelmaan on tavoitteena tuottaa euromääräisiä säästötavoitteita sivistystoimen osalta.

Aikataulutavoitteena on, että talousarviomuutokset ovat valtuuston käsittelyssä 25.5.2026.

Valmistelija/lisätietoja: kunnanjohtaja Juha Valkama, p 040 552 5703.

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa konsernipalveluille sekä asianosaisille lautakunnille sivistystoimen ja teknisen toimen osalta valmisteltavaksi talousarvion 2026 tasapainottamistoimenpiteitä.

Toimenpiteet on mahdollista jakaa talousarviovuodelle 2026 ja taloussuunnitelmavuosille 2027 ja 2028.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: tiedoksi sivistys- ja tekninen lautakunta.

Kunnanhallitus esittää tekniselle lautakunnalle tasapainottamis- toimenpiteiden tarkastelua talousarviovuodelle 2026 yhteensä – 63 500 euroa. Toimenpiteet on mahdollista jakaa talousarviovuodelle 2026 ja taloussuunnitelmavuosille 2027 ja 2028. Aikataulutavoitteena on, että talousarviomuutokset ovat valtuuston käsittelyssä 25.5.2026.

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–29 laadinta ei ole vielä alkanut, joten tekninen toimi keskittyi säästöesityksissä talousarvio 2026 tarkasteluun käyden tarkasti läpi jokaisen tulosalueen. Hallinto- ja muu toiminta, vesihuoltolaitos, puistot ja muut

alueet ja ympäristötoimen tulosalueilla ei ollut mahdollista tehdä säästöjä. Vesitaksoja ei esitetä korotettavaksi kesken vuoden, koska vuodelle 2026 tehtiin isot korotukset ja koska, ollaan saavuttamassa teknisen säästötavoite ilman korotuksia. Lisäksi vesilaitoksen taksarakenteeseen ja korotustarpeeseen ollaan laatimassa tarkempaa selvitystä kevään 2026 aikana.

Teknisen toimen säästöesitykset yhteensä – 63 500 euroa muodostuivat tuki- ja tilapalvelut, sekä liikenneväylät tulosalueilta. Säästöesitykset ovat eriteltynä pykälän liitteessä.

Auraskuluista esitetty säästö on toteutettavissa vain vuodelle 2026, koska mennyt talvi on ollut vähäluminen, niin kuluja on säästynyt.

Valmistelija/lisätietoja: tekninen johtaja Tiina Löytömäki, p 0400 643 890.

Teknisen johtajan ehdotus: Tekninen lautakunta hyväksyy liitteessä esitetyt säästöt talousarvioon 2026 ja esittää ne edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: jatkokäsittelyyn kh ja kv